

Cirkulärnr: 2003:7
Diariernr: 2003/0100
Handläggare: Per-Olov Nylander
Sektion/Enhet: Sektionen för äldreomsorg och sjukvård
Datum: 2003-01-17
Mottagare: Äldre- och handikappomsorg
Rubrik: Enkätundersökning om avgifter inom äldre- och handikapp-
omsorgen

Sektionen för äldreomsorg och sjukvård
Per-Olov Nylander

2003-01-17

Äldre- och handikappomsorgen

Enkätundersökning om avgifter inom äldre- och handikappomsorgen

Den 1 juli 2002 trädde merparten av det nya avgiftssystemet för kommunernas äldre- och handikappomsorg ikraft.

Svenska Kommunförbundet har inför reformens ikraftträdande hävdade att kommunerna kommer att få svårigheter att införa de nya reglerna på grund av en rad brister och oklarheter i förarbetena. Kommunförbundet framförde detta i ett brev till socialutskottet inför riksdagens beslut.

För att få en första indikation på hur kommunerna hanterat de nya avgifterna och se effekterna av reformen har Kommunförbundet genomfört en snabbenkät till samtliga kommuner

Enkäten har sänts till 418 adresser i 289 kommuner för att även nå verksamheten i de kommunerna som har stads- eller kommunaldelsorganisationer.

De två första frågorna handlar om införandet ur administrativ synpunkt. De följande tre frågorna handlar om den svårtolkade hanteringen av negativa avgiftsutrymmen, och om kommunen satt ner kostavgift eller hyror samt vad som orsakat dessa negativa avgiftsutrymmen. Fråga sex avser överklaganden av de nya avgiftsbesluten. Slutligen i fråga sju försöker vi få en första bild av de ekonomiska effekterna av reformen.

Det är viktigt att betrakta vissa uppgifter med försiktighet eftersom enkäten är av snabbkaraktär. Det går exempelvis inte att från svaren på fråga sju beräkna den genomsnittliga avgiften i maj respektive september. Flera kommuner har svarat med antalet personer som ligger med i avgiftssystemet även om de inte har debiterats någon vårdavgift. Vi har inte frågat efter hur

många som är "nollade" ur avgiftssynpunkt. Felet berör såväl maj- som septembersiffrorna.

Sammanställning av 315 inkomna svar från 258 kommuner.

Fråga 1 Har kommunen distribuerat de nya avgiftsbesluten per den 1 oktober?

Ja alla	199	ca 77%
Ja till 75 %	17	ca 7%
Ja till 50%	5	ca 2%
Ja till 25%	7	ca 3%
Nej	30	ca 12%

Fråga 2 Om kommunen inte fått ut alla avgiftsbeslut, vad beror det på? Fler alternativ kan anges.

Svårt att få in inkomstuppgifter	29 kommuner
Datastödet har inte varit färdigt	45 -"-
Ej tillräckligt med personalresurser	24 -"-
Annat	24 -"-

Fråga 3 I de fall pensionären hamnar på ett minusbelopp när avgiftsutrymmet räknats fram – reducerar kommunen då fakturan för kosten?

Ja	76	29%
Nej	182	71%

Fråga 4 Om ja på fråga 3. Vad beror det negativa avgiftsutrymmet vanligtvis på:

Pensionen understiger folkpension o. tillägg	37 kommuner
Lågt eller inget BTP p.g.a. förmögenhet	79 -"-
Ej sökt BTP	45 -"-
Annan orsak	29 -"-

Fråga 5 I de fall pensionären, i särskilt boende, hamnar på ett minusbelopp när avgiftsutrymmet räknats fram – reducerar kommunen då hyran?

Ja	22	ca 8%
Nej	236	ca 92%

Fråga 6 Har kommunen fått några överklaganden på avgiftsbesluten per den 1 oktober?

Ja	133	52%
Antal	814	
Nej	125	48%

Kommentar: Antalet överklagade beslut kan vara något för högt, då i vissa svar även klagomål som inte gått till prövning i länsrätt räknats med.

Fråga 7. Kommunens debitering av vårdavgifter.

För att få en uppfattning om effekterna i stort vill vi nedan ha uppgifter om den totala debiteringen i maj respektive i september i år. Syftet är att få en grov bild av avgifternas förändring mellan det nya och gamla systemet, inte orsakerna till förändringen. Vi vill att Ni besvarar frågan endast om Ni har tillgång till svaren mer eller mindre direkt, d.v.s. utan att lägga ner allt för mycket tid.

Resultatet, som måste tolkas med stor försiktighet, bygger på svaren från ca 140 kommuner som räknats upp till riksnivå och årsbasis, indikerar att kommunernas avgiftsbortfall sammantaget ligger mellan 1 100 och 1 300 miljoner kronor. Det är framför allt avgifterna för vård och omsorg som minskat medan avgifterna för kost endast förändrats marginellt. Riksdagen beslutade att den slutliga regleringen år 2004 av det generella statsbidraget till kommunerna ska uppgå till 1 070 miljoner som ersättning för uteblivna avgiftsintäkter.

Beträffande de ekonomiska effekterna för kommunerna behövs ytterligare och mer detaljerade uppföljningar som baseras på hela kommunkollektivet samt avser en längre period.

Den fortsatta uppföljningen

Riksdagen har givit Socialstyrelsen i uppdrag att följa upp och utvärdera konsekvenser och effekter av reformen. Socialstyrelsen ska lämna en första rapport till regeringen den 15 mars 2003.

Kommunförbundet följer det arbetet och kommer att arrangera ett antal uppföljningskonferenser där bl.a. Socialstyrelsens rapport ska redovisas:

25 mars Helsingborg

28 mars Stockholm

1 april Göteborg

2 april Jönköping

8 april Umeå

9 april Luleå.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Per-Olov Nylander, tfn 08 08-452 77 94, e-post perolov.nylander@svekom.se.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Sektionen för äldreomsorg och sjukvård

Margaretha Spjuth

Per-Olov Nylander